

Ügyszám: NAIH/2019/3948/5

Dr. Matolcsy György úr részére
elnök

Magyar Nemzeti Bank

Budapest

1 8 5 0

Tisztelt Elnök Úr!

A Belügyminisztérium a közelmúltban közigazgatási egyeztetésre bocsátotta, és a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak (a továbbiakban: Hatóság) is megküldte véleményezésre az eSzemélyinek az azonnali átutalások kapcsán fizetési megbízások indítására történő használatáról szóló jelentés (a továbbiakban: Jelentés) tervezetét. A Jelentés VI. 1. pontja ismerteti, hogy miképpen lehetne az eSzemélyi chipjében tárolt azonosító adatokat az azonnali fizetési műveletek másodlagos számlaazonosítójaként felhasználni. A Jelentés utal a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB rendelet) 2019. július 1-jétől hatályba lépő 4. § (1) bekezdésére, amelynek értelmében másodlagos számlaazonosítóként bármely EGT tagállam mobiltelefonszámát, adóazonosító jelét vagy adószámát, továbbá e-mail címet lehet fizetési számlához kapcsolni.

A Jelentés véleményezése során észleltem, hogy az MNB rendelet fentebb vázolt módosítását tartalmazó, a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB rendelet módosításáról szóló 10/2019. (II. 21.) MNB rendelet tervezetét nem küldték meg a Hatósághoz véleményezésre, ezért hivatalból eljárva áttekintettem azt a személyes adatok védelméhez, és a közérdekű, valamint a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülése szempontjából. Kérem, engedje meg, hogy észrevételeimről az alábbiakban tájékoztassam.

Az MNB rendelet 4. § (1) bekezdésében felsorolt másodlagos számlaazonosítók személyes adatok, minthogy azonosított vagy azonosítható természetes személy számlatulajdonosokra vonatkozó információt tartalmaznak, ezért azok kezelésének összhangban kell lennie a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályokkal. Az MNB rendelet az érintett hozzájárulása esetén teszi lehetővé a másodlagos számlaazonosítók kezelését, ami az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/679 rendelete (a továbbiakban GDPR) 6. cikk (1) bekezdés a) pontjának megfelelő jogalapot biztosíthat a szóban forgó adatok kezelésének.

A másodlagos számlaazonosítók közül az adóazonosító jel egyike a személyazonosító jel helyébe lépő azonosító kódoknak. A GDPR 87. cikke szerint a tagállamok részletesebben meghatározhatják a nemzeti azonosító számok vagy egyéb általános jellegű azonosító jelek kezelésének konkrét feltételeit

Magyarországon a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény (a továbbiakban: Szaztv.) tartalmaz az adóazonosító jelre vonatkozó, a GDPR 87. cikke szerinti szabályokat. A Szaztv. az Alkotmánybíróság 46/1995. (VI. 30.) AB határozatában foglaltaknak megfelelően határozta meg a szakazonosító kódok kezelésének szabályait. Véleményem szerint a nevezett AB határozat személyazonosító jel kapcsán meghatározott alkotmányossági követelményei a személyazonosító jel helyébe lépett azonosító kódokra, így az adóazonosító jelre is vonatkoztathatók. Lényeges, hogy az Alkotmánybíróság az osztott információs rendszerekre vonatkozó alkotmányos követelmény részeként szükségesnek tartotta az azonosító kódok használatának zárt, törvényben meghatározott alanyi körön belül tartását, mert egyébként lehetővé válna az adatállományok olyan összekapcsolása, amely esetében az adat útja már nem követhető, ami akadályozná az adatalany alkotmányos jogérvényesítését.

Fontos figyelembe venni, hogy a személyes adatok védelmének magyar alkotmányos követelményrendszerét alapjaiban meghatározó 15/1991. (IV. 13.) AB határozat indokolása szerint az Alkotmánnyal csakis a meghatározott célú adatfeldolgozásra korlátozott használatú azonosító szám egyeztethető össze. Az ilyen korlátozott használatú „személyi számot” bevezető törvénynek szabályozási és ellenőrzési garanciákat kell tartalmaznia arra, hogy ezt a számot más összefüggésben ne használhassák. Sem az „állami szféra,” sem az államigazgatás egésze nem tekinthető olyan egységnek, amelyen belül egyetlen egységes személyazonosító kódot lehetne bevezetni vagy használni.

A Szaztv. 6. § (1) bekezdése szerint az adóazonosító jel az adózással kapcsolatos nyilvántartás azonosító kódja. Az utóbbi időszakban több olyan tervezetről értesültem, amely sajnálatos módon - részint az érintett hozzájárulására alapozva, részint a Szaztv.-ben foglaltakkal ellentétes jogi szabályok megalkotása által - az adóazonosító jel használatának olyan kiterjesztését irányozza elő, amely nincs összhangban az azonosító kód Szaztv.-ben meghatározott rendeltetésével, és amely tervek megvalósulása esetén az adóazonosító jel alkalmazása olyan mértékben terjedne el az állami szférán kívül is, ami véleményem szerint már nem lenne összhangban az osztott információs rendszerekre vonatkozó, az Alkotmánybíróság által meghatározott alkotmányos követelménnyel. Példaként megemlítem, hogy a közelmúltban felmerült az adóazonosító jel horgászjegy azonosítóként, vagy különféle informatikai rendszerek felhasználó azonosítójaként történő kötelező használatba vételének terve is. Ilyen körülmények között élesen merül fel az a kérdés, hogy összhangban lenne-e az osztott információs rendszerek elvével az, ha az adóazonosító jel másodlagos számlaazonosítóként elvileg bármely azonnali fizetési művelettel kapcsolatban tárolásra kerülhetne. Ez azzal járna, hogy az azonnali fizetések elterjedése esetén egy olyan, pontosan meg nem határozható adatkezelői körben válhatna általánossá és tömegessé az adóazonosító jel kezelése, mely adatkezelői kör kétségtelenül számosabb a 15/1991. (IV. 13.) AB határozatban említett adatkezelői körnél, vagyis az „állami szféra” adatkezelőinél.

Azt is javaslom megfontolni, hogy az adóazonosító jel másodlagos számlaazonosítóként való felhasználására vonatkozó szabályok nem helyezhetők el kollíziómentesen a Szaztv. szabályozási rendszerében, ugyanis egy olyan új felhasználási célt rendelnek az adóazonosító jelhez, amely

távol van az adóazonosító jel Szaztv. 6. § (1) bekezdésében meghatározott rendeltetésétől. Továbbá ez az új adatkezelési cél meghatározás nem törvényben, hanem az MNB rendeletben szerepel, noha a Szaztv. 5. (2) bekezdése szerint az azonosító kód személyes adat, ezért azt kezelni és továbbítani csak törvényben meghatározott szabályok szerint lehet. Végül megemlíthető az is, hogy az MNB rendelet a számlára vonatkozó másodlagos azonosító kódok között helyezi el az adóazonosító jelet, noha a Szaztv. 5. § (1) bekezdése a polgár azonosítására szolgáló számjegysorként határozza meg azt (jóllehet a számlaazonosító használatának mögöttes célja a számlatulajdonos azonosítása).

Mindezekre tekintettel az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 38. § (4) bekezdés a) pontja alapján javaslom az MNB rendelet 4. § (1) bekezdésében felsorolt másodlagos számlaazonosítók közül az adóazonosító jel elhagyását. Hangsúlyozom, hogy jelen állásfoglalásom a többi, az MNB rendeletben felsorolt másodlagos számlaazonosító jogi szabályozását nem érinti és például az elektronikus személyazonosító okmány okmányazonosítójának másodlagos számlaazonosítóként történő használatát sem tartanám kifogásolandónak .

Kérem Elnök Urat, hogy álláspontjáról tájékoztatni szíveskedjék.

Budapest, 2019. június " 3 " "

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
Elnök
c. egyetemi tanár